

تلاش «فرخ‌رو پارسا» برای «بی دینی» کودکان ایرانی

۱۳ مرداد ۱۳۹۶ ساعت ۱۹:۵۰

عملکرد وی در وزارت آموزش و پرورش نیز با انتقاد و مخالفت‌هایی روبرو بود و برخی از ناراضی‌ها را به همراه داشت که در وهله اول ناشی از برخی از اقدامات ضد دینی و ضد سنتی پارسا بود. از جمله این اقدامات می‌توان به حذف درس عربی، مخالفت با حجاب و... اشاره نمود...

کافه تاریخ- مقالات تاریخی

سابقه تصدی زنان در پستها و مسئولیتهای سیاسی به دوران قبل از انقلاب بازمی‌گردد. در این رابطه اولین و چه بسا مهمترین مقامی که به زنان واگذار گردید پست وزارت آموزش و پرورش بود که شخصی به نام فرخ روپارسا، عهده‌دار آن بود. پارسا علاوه بر تصدی مقام وزارت، در پستهای متعدد سیاسی دیگری نیز به فعالیت پرداخت. فرخ روپارسا، تا زمان پیروزی انقلاب به فعالیت در حوزه‌های فرهنگی نیز مشغول بود؛ اما بعد از انقلاب به اعدام محکوم و پرونده فعالیت‌هایش برای همیشه بسته شد. از این رو در نوشته پیشرو به فعالیت‌های پارسا در طول حیاتش و نیز علل اعدام او بعد از انقلاب، می‌پردازیم.

فرخ روپارسا از تولد تا وزارت

فرخ‌رو پارسا در اسفند ۱۳۰۱ در خانواده‌های فعال در حوزه سیاسی به دنیا آمد. پدرش کارمند بازرگانی بود و مدیریت چندین مجله را بر عهده داشت و مادرش نیز از فعالان حوزه زنان و مدیر یکی از مجلات مرتبط با این حوزه بود. پارسا تحصیلات متوسطه خود را در دانشسرای عالی و تحصیلات دانشگاهی‌اش را در دانشگاه تهران و در رشته پزشکی به پایان رساند؛ اما هیچگاه به طبابت و فعالیت‌های مربوط به آن نپرداخت. وی مدتی به تدریس مشغول شد و بعد از آن به فعالیت‌هایی در زمینه مسائل مربوط به زنان مشغول شد. مهمترین این فعالیت‌ها، حضور در شورای همکاری جمعیت‌های بانوان ایرانی بود که در دهه ۳۰ شمسی تأسیس شد و فرخ‌رو به عنوان یکی از اعضای هیئت رئیسه در آن مشارکت داشت. این شورا بعدها و با فراهم شدن مقدمات تشکیل سازمان زنان ایران، منحل شد و همین موضوع باعث اختلافاتی میان وی و سایر اعضای شورا با سازمان گردید. پارسا، به همراه سایر اعضای بانفوذ شورا تلاش کرد تا از انحلال شورا جلوگیری کند؛ اما در نهایت مجبور به پذیرش و تمکین از تغییرات جدید گردید و با

تأسیس سازمان زنان و انحلال شورا، پارسا نیز به ناچار به مدیریت چند دبیرستان پرداخت. بعد از این فعالیتها پارسا، توانست با توجه به فرصتهای به وجود آمده از اصلاح قانون انتخابات در سال ۱۳۴۱ و دادن حق رای به زنان و حقوق سیاسی جدید، به مجلس شورای ملی راه یابد. بعد از آن وی، در سال ۱۳۴۴ به سمت معاونت پارلمانی آموزش و پرورش منصوب گردید که در نوع خود یعنی معاونت یک زن در وزارتخانه، کمسابقه بود. گفته میشود در زمان معاونت وی، «بهایبها از فرصت به دست آمده برای تعمیق نفوذ خود در آن وزارت استفاده لازم را بردند.»^۱ البته برخی معتقدند که خود خانم پارسا نیز بهایی بوده است. این گروه به برخی از شواهد و یا اسناد باقیمانده در این زمینه استناد کرده و معتقدند که برخی از رفتارهای وی این موضوع را تأیید میکند؛ اما او به دلیل ترس از روحانیت و اوجگیری مخالفت علیه اقداماتش، آن را مخفی میکرد. چنانچه گفته میشود در مراسم عقد برادرزادهاش که خانم پارسا نیز حضور داشت، بسیاری از بهاییان نیز دعوت بودند و نه تنها خطبه عقد توسط یک روحانی جاری نشد، بلکه مراسم به سبک و سیاق بهاییان اجرا گردید. این گروه همچنین استدلال میکنند که هویدا در زمان نخست وزیری به بهائیان پروبال زیادی داد و تعدادی از بهائیان را وارد کابینه خود کرد؛ از جمله فرخ رو پارسا را که یک بهایی بود به عنوان وزیر آموزش و پرورش انتخاب نمود.^۲

از وزارت آموزش و پرورش تا مدیریت انستیتوی علوم بیمارستانی

پست وزارت پارسا بعد از معاونت او در آموزش و پرورش اتفاق افتاد. پارسا بعد از این موقعیت به مقام وزارت آموزش و پرورش در دولت هویدا رسید تا نامش به عنوان اولین وزیر زن دوره پهلوی ثبت گردد. اما عملکرد وی در وزارت آموزش و پرورش نیز با انتقاد و مخالفتهایی روبرو بود و برخی از نارضایتیها را به همراه داشت که در وهله اول ناشی از برخی از اقدامات ضد دینی و ضد سنتی پارسا بود. از جمله این اقدامات میتوان به حذف درس عربی، مخالفت با حجاب و... اشاره نمود. پارسا در دوران وزارت خود درس عربی را از دروس تحصیلی حذف کرد و در رابطه با حجاب نیز معتقد بود چادر پوشیدن دور از تجلیات مدرنیت است. بر این اساس گفته میشود وی یکبار در جمع تعدادی از مدیران که در میان آنان زنان چادری نیز بودند با دیدن پوشش چادر برآشفته و با عصبانیت گفت: «خانمها چکاره هستند؟» و وقتی به او پاسخ داده شد: «مدیر هستند»، پرسید: «کدام از آنها لیسانسیه و کدام یک دیپلم می باشد؟» و زمانی که شنید: «دو نفر لیسانس و همه دیپلم هستند» گفت: «این چه وضعی است. چرا شما چادر دارید؟ اسلام هرگز نگفته است با چنین وضعی باشید، اینها خرافات است ... باید خرافات ریشه کن شود»^۳ در واقع میتوان گفت بررسی برخی اقدامات فرخرو پارسا، در دوران وزارتش مهر تأییدی است بر مقابله وی با ارزشهای دینی و اخلاقی و نشان از اهدافش و محافل استعماری در جهت تهی کردن و بیگانگی نوجوانان و جوانان با هویت دینی و ملی خویش و تشویق آنان به بیبندوباری بود که به موازات خرج تراشیهایی او برای ملت، رژیم امتیازاتی را در اختیارش میگذاشت.^۴

در رابطه با عملکرد وی در زمینه تحصیلی در وزارتخانه نیز گزارش ساواک بیانگر این است که برخی از برنامههای تدوین شده پارسا مطابق با پیشبینیهای مورد انتظار نبوده است. در یکی از این گزارشها آمده است: «خزیمه علم سناتور مجلس می گفت در مجلس سنا به طور کلی اکثریت کامل سناتورها با خانم وزیر نظر مخالف پیدا کرده اند و این مخالفت بیشتر ناشی از این است که برنامه دوره راهنمایی، صحیح پیاده نشده و برای پیاده کردن نظام جدید دبیرستانها در سال آینده، با این که پنج سال وقت

داشته‌اند، نه کتاب تهیه کرده‌اند و نه معلم و نه ساختمان، و...» ۵ با این حال پارسا توانست تا سال ۵۳ در این سمت باقی مانده و به ایفای نقش و فعالیت بپردازد؛ اما در نهایت بعد از بروز نارضایتی و درخواست برخی از منتقدین در رابطه با عملکرد وی، هویدا پارسا را از سمتش برکنار کرد و وی بعد از ۶ سال فعالیت در این حوزه، از کابینه کناره‌گیری کرد. پارسا بعد از رها کردن پست وزارت، مدتی در انستیتوی عالی علوم بیمارستانی که در دوران وزارت خود تأسیس کرده بود، به فعالیت پرداخت. بعد از پیروزی انقلاب، وی مدتی با همسرش مخفیانه زندگی کردند؛ اما در نهایت شناسایی و به اتهام گرفتن رشوه، دستاندازی به بیت‌المال و ... محکوم و در اردیبهشت سال ۱۳۵۹ اعدام گردید.

فهرست منابع

۱. زنان دربار به روایت اسناد ساواک، تهران، مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات، ۱۳۸۲، چاپ اول، ج ۲، همان، ص ۴۴، سند مورخ ۱۱/۶/۴۴. برگرفته از: معصومه جمشیدی، فرخرو پارسا، پژوهشکده باقرالعلوم

۲. بینا، «سایه روشن، فرخرو پارسا»، مجله حوراء فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۵، شماره ۱۹، ص ۵۴ برگرفته از پایگاه اطلاع رسانی حوزه

۳. مریم صادقی، واکاوی در لُجنه: نقش بهاییان در پیدایش و استمرار رژیم پهلوی، تهران: شرکت انتشارات کیهان، چاپ اول، ۱۳۹۲ و ر، ک: پرونده خانم پارسا به روایت اسناد ساواک، سند ۳۰۳۹۵/۲۰ ه ۷، مورخ ۲۰/۸/۱۳۴۷

۴. همان، سند مورخ ۹/۸/۵۱، ص ۳۰۷ و ر، ک: معصومه جمشیدی، همان

۵. مریم صادقی، همان و ر، ک: سند شماره ۲۰/۴۳۱۳۹، ۵۲/۹/۲۸. به نقل از علی شجاعی صائین، دولت چاکران، ص ۱۱۲

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۳۶۱۳۹/تلاش-رو-فرخ-پارسا-پژوهش-کودکان-دینی-پارسی-پارسی-پارسی>